

DOMINIK DÁN

**VENUŠE
ZE ZÁTOKY**

VENUŠE ZE ZÁTOKY

Dominik Dán

VENUŠE
ZE ZÁTOKY

slovaart

Text © Dominik Dán 2018
Published by arrangement with DANNKAS, spol. s r. o.
Translation © Jan Hanzlík 2018
Czech edition © Nakladatelství Slovart, spol. s r. o., Praha 2019

ISBN 978-80-7529-746-4

Všechna práva vyhrazena. Žádná část tohoto díla nesmí být reprodukována nebo využita žádným způsobem a žádnými prostředky, elektronickými nebo mechanickými, včetně fotokopií, nebo zaznamenána do informačních systémů bez předchozího písemného souhlasu vydavatele.

*Město, příběh a všechny osoby v této knize jsou
vymyšlené a jakákoliv podobnost se skutečnými
událostmi je čistě náhodná, jakkoli se někomu
mohou zdát jaksi povědomé...*

Pulchra res est homo, si homo est.

Nádherná věc je člověk, je-li člověkem.

(latinské přísloví)

Věnováno Jance a Vladovi Manákovým

Za odborné rady a neocenitelnou pomoc děkuji
MUDr. Ivetě Čierné, PhD., MUDr. Lucii Mihaleové,
Mgr. Eduardu Mataninovi, Františku Matlákovi,
Miroslavu Uhliarovi, Michalu Němcovi, MUDr. Denisi
Valentovi, PhD., MUDr. Dušanu Rapošovi, CSc., MPH.

1

SRPEN 2009

V kanceláři číslo sto čtyřicet jedna na oddělení vražd vládla smuteční atmosféra. Dnes ráno převládla i nad radostí detektivů z krásného slunečného letního pondělka, i nad chabými pokusy Chosého a Krauze o věčné špičkování. Dusivá tíha úmrtí v úzkém kolektivu dolehla na každého. Tragédie si vyžádala jednu oběť, a nakonec i Chosé s Krauzem pochopili, že dnes ráno není na jejich dětinský humor nikdo zvědavý – raději zmlkli. Připojili se k truchlícímu shromáždění, pietně sklonili hlavy, nasadili kyselé ksichty deformované hlubokou vráskou uprostřed čela. Ještě chvíli a Chosému by se po tvářích koulely nefalšované pietní slzy. Je to tragédie, když zemře dlouholetý člen party, přítel, který má v kanceláři trvalé, nezpochybnitelné místo.

Nejvíce smutnil Kuky – zemřela mu andulka.

„Chudáček můj milovanéj,“ zasténal, sotva vešel, a letmým pohledem zkontroloval, zda se přes víkend něco změnilo. Nic se nezměnilo, nábytek i koberec zůstaly na svém místě, také Burger seděl na svém místě, četl noviny zahalený v oblaku tabákového dýmu, také Hanzel si rozebíral pistoli na svém místě, také tlustý Váňa snídal na svém místě – tak si také sedl na svoje místo.

Sotva odložil aktovku pod stůl, prostoupil ho nepříjemný pocit, že něco přece jen není na svém místě. Něco... Ale co? Ještě jednou se podezřívavě rozhlédl po kanceláři. Krauz a Chosé chyběli, ale do ranního nástupu do zaměstnání měli skoro půlhodinku, takže tohle ne, neseď něco jiného, něco... Ale co?!

Vtom ho trklo: Robin! Robin ho nevítal jako vždycky, nevrštel, nevyváděl, nelezl po kleci, nefrkal, nenaparoval se! Nedělal nic! Robin!

Kuky se otočil, v neblahé předtuše pohlédl na klíčku na parapetu – a strnul!

„Chudáček můj milovanej,“ zasténal.

Robin ležel ve slupkách prosa, křídla doširoka roztažená, hlavička na stranu, křečovitě sevřené nožičky vzpínal k nebi.

„Co je?“ Burger odložil noviny.

Hanzel přestal čistit, Váňa zadržel kus tlačanky na chlebu se sádlem deset centimetrů od úst. Výraz Kukyho tváře je vyděsil.

„Robin!“ vydechl Kuky, roztřeseným prstem ukázal na klíčku. Všichni se nadzvedli v židlích, aby lépe viděli.

„Kristepane!“ první pochopil Burger. „Vůbec sem si neuvědomil... Nepostřehнул sem...“ koktal.

Jako vždy přišel do kanceláře první a jako vždy rutinně vykonal stereotypní povinné úkony – odložil aktovku, otevřel okno, zapálil si cigaretu, pohodlně se uvelebil na židli, zahloubal se do ranního tisku.

„Fakt sem si nevším,“ omlouval se, jako by jeho včasné zjištění mohlo zvrátit katastrofální stav v kleci.

„Ani já,“ přiznal se Hanzel. „Jindy mi to jeho vrštení šlo na nervy hned od rána, ale dneska sem si ani neuvědomil...“ nedokončil, jen bezmocně pokrčil rameny.

Váňa neřekl nic, odložil chleba, vstal, utřel si prsty do kalhot, opatrně se přikradl ke klícce, jako by doufal, že Robin jen spí a není radno budit ho šokem. Nahnul se blíž, odborným okem zhodnotil situaci, zhluboka si povzdechl.

„Přijmi moji upřímnou soustrast, kamaráde,“ zašeptal, natáhl ruku.

Kuky se mu zkoumavě zahleděl do očí, zkoumavě, a tak trochu podezřívavě. Netušil, zda to myslí vážně, zda mu je to opravdu líto, anebo se ve chvíli, kdy přijme ruku, rozřetá a, plácaje se do stehů, vrátí se k nedojedené snídani.

Ale Váňa byl opravdový kamarád, v jeho upřímném pohledu nepostřehl ani náznak zrady, žádný úhybný manévr.

Nemohl udělat kamarádovi takový podraz, vždyť byli parťáci – a parťákovi se něco takového nedělá.

Kuky přijal ruku, Váňa pevně stiskl, zatáhl, přivinul si kolegu na hrud', objal ho, pohoupal, pomazlil.

Rozletěly se dveře.

„... a ten debil jí vrazil takový dělo, že...“

Chosé nedomluvil, zaraženě se zastavil. Rozjetý Krauz mu vletěl na záda.

„Co je, co děláš? Proč nejdeš...“ ani Krauz nedomluvil.

Nevěřičně zírali na dojemnou scénu odehrávající se u okna.

„Vidíš, Ríšo,“ první se ze šoku probral Chosé, „jak je to hezký, když se dva maj rádi. Proč se my dva taky každý ráno takhle vroucně neobjímáme? Někdy by mi to udělalo dobře...“

„Držte huby,“ okřikl je Hanzel.

„Něco se stalo?“ zašeptal Krauz. Pro jistotu šeptal, vždyť netušil, co se u okna odehrává.

„Tragédie...“

Krauz vykulil oči, Chosé si dlaní přikryl ústa. Váňa objímal Kukyho, nikoli naopak, takže tragédie se stala Kukymu. Oběma přišla na mysl ta samá myšlenka: Kukyho bratr! Kukymu zemřel bratr, dvojče, nejlepší psychiatr, jakého znali! Tragédie! Bratr, kamarád! Tohle Kuky jen tak nerozchodí.

„Peter...?“ zkusil šeptem Krauz, bradou kývl směrem ke Kukymu, aby bylo jasné, jakého Petera má na mysli.

„Doktor? Ne, Kukymu chcípala andulka,“ vysvětlil Hanzel a pustil se do čištění.

„Andulka!“ hlesl Chosé a svalil se do křesla v rohu. „Vy debilové, normálně ste mě dostali! Chvíli sem vám věřil, že chudák Peter... Ale andulka! Hovno tragédie!“

„Ukažte!“ Krauz odstrčil mileneckou dvojici, aby lépe viděl. „Fakt chcípala,“ suše konstatoval, když se přesvědčil na vlastní oči.

Vrátil se ke stolu, sedl si, vybaloval si věci, připravoval se na ranní nástup, jako by mrtvé andulky potkával denně na každém kroku.

„Nechcípala, umřel!“ ohradil se Kuky. „Chcípaj jen obyčejný anonymní zvířata, tohle byl Robin! Nechcípala andulka, umřel Robin! Vy dva ignoranti...“

„Jen pomalu, pomalu! Na urážky v pondělí ráno sem obzvlášť citlivej,“ přijal hozenou rukavici Krauz.

„Když umřel, tak umřel, prosím, nebudeme mluvit o chci-pání, budeme mluvit o úmrtí, ale v tom případě bychom mohli klidně mluvit i o vraždě...“

Hanzel odložil pistoli, Burger si zapálil novou cigaretu, Váňa pustil partáka, parták nechápavě vykulil oči. Všichni se zájmem očekávali vysvětlení.

„No jo, o vraždě!“ trval na svém Krauz, nenuceně si uklízel stůl. „Když chcípne zvíře, je to v pořádku, na to paragrafy nemáme, ale když umře člo...“ zarazil se, nazývat Robina člověkem by bylo možná přece jen přehnané, „... osobnost,“ chytil se, sám sobě přikývl, že je s tím pojmenováním spokojený i on, „musíme hledat příčiny smrti. Na to paragrafy máme, i odborný expertýzy. V tomhle konkrétním případě nemusíme vyžadovat žádný expertýzy, k posouzení skutkového stavu mi stačí vlastní vědomosti. Tvrdím, že tyhle dva,“ bradou ukázal na dvojici u okna, „ho zavraždili. Umučili Robina hladem a potom ho zabili tláčenkou a chlebem se sádlem. Z mého pohledu odborníka na všechno živý de o předem promyšlený a sadisticky provedený zločin vraždy a...“ zaváhal, přestal uklízet stůl, zamyslel se, promnul si čelo. „Jo, v tomhle případě sem ochoten podat na tyhle dva mimořádně nebezpečný pachatele trestní oznámení. Nevíte, kde je tu nejbližší policejní stanice?“

„Chlapče, ty máš za sebou těžkej víkend, co?“ zeptal se s obavami Váňa.

Všechny pohledy se přenesly z Krauze na Váňu. Netrpělivě očekávali ostrou výměnu názorů mezi žalobcem a obžalovaným. Chosé se mlel v křesle nedočkavostí.

„Proč?“

„Že plácáš takový blbiny ještě před začátkem pracovní doby.“

„Jaký blbiny? Fakta! Nemučili ste ho hladem?!“ vykřikl naštvaný Krauz, propíchl je ukazovákem jako skutečný prokurátor před skutečným soudem.

„To se stalo jen jednou,“ mírně, skoro plačtivě se bránil Kuky.

„Jednou, nejednou, ale stalo se to!“ vítězil Krauz.

„Odveleli mě na bezpečnostní opatření, tři dny sem tu nebyl, poprosil sem Váňu...“

„Trhali mi zub, dostal sem horečku, marodil sem, jak sem mu měl nasypat? Poprosil sem Chosého...“

„Cóó?!“ zařval oslovený. „Poslouchej mě, Váňo, já ti dám takovou...“

„Tak sem chtěl, teda myslel sem si, že sem tě poprosil, vlastně sem ani nemusel prosit, dyť sme parta, doufal sem, že automaticky, že...“ Váňovi až přeskakoval hlas, tak se snažil zbavit viny.

„Nic se neděje automaticky!“ Krauz kul železo za tepla. „Ten opeřenej ubožák tu trpěl hladem jako v gulagu! A potom, když ste se konečně uráčili do práce, co následovalo!?“

Obžalovaní zarytě mlčeli.

„No co!? Cпали ste ho chlebem se sádlem a tlačenkou!“ dorazil je samozvaný žalobce.

„Ale dyť mu chutnalo...“ pokusil se o chabou obranu majitel tlačanky. Už ho nebavilo postávat u okna, naštvane si sedl a demonstrativně si ukousl z podezřelé potravin, aby se všichni přesvědčili, že na dobré tlačence není nic špatného.

„Prej chutnalo, lidičky, podržte mě! A co měl, chudáček, dělat? Vyhladovělej chudáček sežere všechno! Váňo, kdybychom tě nechali tři dny o hladu, co bys dělal? Sežral bys pytel prosa i s votrubama na posezení, je to tak?“

Váňa se zamyslel, představil si takovou hrůzu, až se roztrásl. Prý tři dny o hladu!

„Kolikrát sem vám dvěma říkal,“ pokračoval Krauz mírněji, „že andulky sou semenožraví ptáci. Aspoň stokrát, pokud ne víckrát. Běžně žerou proso, slunečnicový semínka, lněný, ptačí zob, daj si zelený, salát, pampeliškový listy, občas si daj mrkev, kedlubnu, ale určitě ne tlačenkou a chleba se sádlem!“

Kuky si odkašlal.

„Ale to bylo před půl rokem, potom normálně žil. Žádám ctěnou smradlavou soudní stolicí, abychom byli zbaveni obvinění! Žalobce dostatečně neprokázal přímou souvislost mezi úmrtím mýho svěřence – opeřence – a způsobem jeho stravování.“ Kuky skákal pohledem z jednoho na druhého, hledal u kolegů podporu, alespoň u jednoho.

„Samozřejmě, přesně tak!“ podpořil ho jen jeden, navíc s plnou pusou.

Krauze hra na soudní senát přestala bavit, odložil kufřík ze stolu, opřel se lokty, naklonil se ke kolegovi.

„Kuky,“ jeho hlas zněl smířlivě, chlácholivě, „kdy už tě to přestane bavit? Řekni, co všechno už si choval a pěstoval v týhle kanceláři – jak to vždycky dopadlo? Jen tak z voleje si vzpomínám, že si tu měl kaktusy, utopil si je, pak si zakládal orchidejovou farmu, nepodařilo se, dva měsíce sme sbírali listy z toho ohromného stromu, co si sem dotáhnul, i tak uschnul, následoval křeček, prej ti ho ukradla uklízečka, ve skutečnosti je mu konec bůhví kde, bílou myšku sme na sekretariátu chytali dva tejdny, než sme jí dostali, rozkousala všechny tajný spisy.“ Krauz se odmlčel. „Na co sem eště zapomněl?“ Byla to řečnická otázka, na odpověď nečekal.

„Užovka,“ napovídal mu Chosé.

Krauz jenom mávl rukou, že pomoc nepotřebuje.

„Kuky, posloucháš mě? Co vezmeš do ruky, to poděláš, nenecháš si poradit! Kristepane, ty prcku mrňavej tvrdohlavej, kdy už vyrosteš?“

„Nikdy, je to genetika.“

„Myslim duševně, ty idiote!“

„Naser si!“ Kuky mu ukázal neslušný prostřední prst.

„Čti koňovi básně, posere ti knihu,“ ukončil debatu Krauz.

Kuky mávl rukou, také on považoval kázání za ukončené. Vyndal mrtvolku z klícky, ofoukal ji, aby opadaly slupky z prosa, položil ji na čistý kancelářský papír. Sedl si, nahnul se, zkoumal Robinovi nožičky, břicho, zobák, oči, roztáhl křídla.

„Co se mu jen mohlo...“ bručel si pod nos.

Chlapci v kanceláři mu přestali věnovat pozornost, připravovali se na ranní nástup do zaměstnání.

„Zavolám Lengyelovi!“

Kukyho geniální nápad je vyrušil z příprav.

„Tak to chci slyšet,“ Burger definitivně odložil noviny.

„Jasnačka, zavolám odborníkovi,“ Kuky byl skálopevně přesvědčený, že svůj problém by měl probrat s opravdovým machrem na smrt. „Kdejaký samozvaný odborníci na všechno mě tu budou obviňovat z vraždy, a přitom o pravý příčině smrti mýho kamaráda věděj prd! I o jeho psychickým rozpoložení, o tom, jak před smrtí trpěl, jak mě měl rád, jak sme si rozuměli...“

„Tak už neskuč a volej, chci to slyšet!“ popohnal ho Burger.

Kuky zavolal do ústavu soudního lékařství, vyslechl si odpověď, smutně zavěsil.

„Dneska nastupuje první den po dovolený, eště nepřišel, ani se neozval.“

Také Krauze absence fachmana na pracovišti mrzela, byl opravdu zvědavý na stanovisko doktora Lengyela. Kdyby se s prckem dohodli i na pitvě, vážně by doktorovi doporučil seriózní psychiatrické vyšetření, ale nestalo se, ještě nepřišel do práce.

Kuky se znovu nahnul nad mrtvé tělíčko. Něžně ho pohladil po hlavičce, hrotem pera mu rozhrnul řídké peří na bříšku, zda přece jen nenajde nějaké stopy vnějšího násilí, něco, co by alespoň naznačilo příčinu smrti.

„Kuky?“ ozval se z kouta Chosé.

„No?“

„Robin strávil celej svůj krátkej život tady u nás, v kanceláři.“

„No.“

„Dá se říct, že to nebyla obyčejná andulka.“

„No.“

„Dá se říct, že to byla takřikajíc služební andulka.“

„No a...?“

„V tom případě žádej Mayora o tři dny volna. Podle zákona máš nárok na tři dny volna na zařízení pohřbu.“

„Ty si taky vyser voko!“

„Chtěl sem jen pomoct,“ sklapl Chosé.

Kuky ukončil průzkum, nic neobjevil, zabalil Robina do kancelářského papíru, ale nebyl spokojený. Z hromady starých novin vzal dvoulist, zabalil ho ještě jednou, a navíc papírovou rakev přelepil lepicí páskou. Příkývl, až teď se mu dílo zdálo dokonalé.

Všichni ho se zájmem pozorovali, byli zvědaví, kam uloží mrtvolu.

Kuky nezaváhal ani vteřinu, rozhodným krokem zamířil k ledničce, otevřel mrazák, novinový váleček položil na led, zavřel.

Krauz padl na opěradlo, Chosé si schoval tvář do dlaní, ostatní nebyli schopni ani slova.

„Co čumíte? Každá mrtvola musí jít před pohřbem do ledničky, Robin nebude vyjímka!“

„Neřeknu, kdyby tam strčil finskou vodku – ale ptáka?“ zaúpěl Chosé.

Kuky si sedl, svěřil hlavu, už neměl chuť ani sílu odpovídat na pichlavé poznámky. Burgerovi přišlo malého kolegy líto.

„Richarde?“

„Ano?“

„Co se mu stalo?“ zeptal se vážně, bradou ukázal na ledničku.

Krauz pochopil, že čas špičkování už skončil.

„Edo, to se nedá exaktně stanovit ani pitvou. Papoušci vlnkování, latinsky *Melopsittacus undulatus*, se v přírodě dožívají deseti let, někdy i víc. První jedinci chovaný v zajetí se taky dožívali tolika, jenže tenhle druh prošel fází tvrdý plemenitby, to znamená příbuzenského křížení. Ve chvíli, kdy chovatelé zjistili, že v jejich genetický výbavě sou i jiný barvy, než je původní zelená a žlutá, začali tyhle barevný variety podporovat, vyhledávat a mezi sebou křížit. Došlo k přešlechtění celé populace, jedinci chovaný v klecích ztratili odolnost, vytratil se přirozený úhyn slabších jedinců, už se nerozmnožovali jenom nejsilnější kusy jako v přírodě, ale rozmnožovali se i slabý jedinci se skrytěma chybama a chorobama, čímž se v populaci rozšířily genetický deformace, lidově řečeno, neduživost. Jemu,“ Krauz koukl na ledničku, „mohlo selhat srdce anebo ledviny, moh' prochladnout z průvanu, mohla ho skolit infekce, cokoliv.“

Burger přikývl, porozuměl. Mezi prsty mu dohořívala cigareta, pálila, ještě potáhnutí a bude zralá do popelníku. Při posledním potáhnutí se najednou z ničeho nic křečovitě rozkašlal, až to s ním házelo, netrefil se do popelníku, oharek mu vypadl na koberec. Hanzel bleskově zareagoval, zdvihl ho a uhasil za kolegu. Burger si na pusu připlácl vždy připravený kapesník. Zrudl, chvíli se dusil, potom záchvat přešel tak rychle, jak začal.

Krauz ho počastoval vyčítavým pohledem, ale neřekl nic. Už na téma Burgerova kašle hovořili, vážně hovořili, slíbil, že skočí na vyšetření, ale kdy...

Kuky si vyslechl odbornou přednášku bez mrknutí oka, Váňa ne.

„No prosim! Infekce, jak jednoduchý! Tahle hnusná krysa ví o andulkách víc než vysokoškolskej profesor, mě tu bude obviňovat z vraždy tlačenkou! Chceš přes hubu hned po ránu, kamarádíčku!“

Krauz vstal, zazubil se na celou kancelář.

„Je pondělí ráno, musel sem vás nasrat, abyste nevyšli ze cviku, bando jedna ulejívácká!“

Vypochoďoval z kanceláře na ranní nástup, Chosé v těsném závěsu za ním si mnul ruce. Rýsuje se pohodový prázdninový týden, začal naprosto ukázkově.

2

Krauz nebyl jediný, kdo se rozhodl vytočit kolegy hned první den v týdně. Šéf oddělení vražd Alexander Mayor trpělivě čekal, až se mužstvo usadí.

„To už by stačilo, vážení, je půl osmý, začínáme! Klid, prosím! Vlado, nerozuměl si!? Utišíme se!“ Počkal ještě chvíli. „Děkuju za pozornost. Všechny vás vítám, doufám, že ste si volnej víkend užili bez úrazu a nemáme žádný odpadlíky. Víte dobře, že je čas dovolených, bojuju o každou použitelnou ruku a nohu. Ozval se někdo, že nepřijde?“

Nikdo nic.

„Ani mně nikdo nevolal. Výborně, takže si na úvod uděláme prezenčku.“ Pod datum s nadpisem PONDĚLÍ napsal velké ŘD, PN, SV, O, to znamená řádná dovolená, práceneschopní, služební volno, odvelení. Prohlédl si plachtu s rozpisem služeb a dovolených. „Doplňte mě, kdybych na někoho zapomněl.“ Nahlas diktoval jména a vpisoval je k jednotlivým písmenům.

„Eště Kuzma, dneska nastoupil dovolenou,“ upozornil někdo z přisedících.

Mayor sražil čelo, zkontroloval plachtu.

„Nemám jí poznačenou.“

„Řikal ti to v pátek. Dva dny mimo pořadí, veze ženu a děcko na léčení. Hlásil ti to, dceři špatně srůstá ta zlámaná noha po dopravní nehodě. Bere je do nějakýho rehabilitačního střediska.“

„Aha!“ vzpomněl si šéf, dodatečně vybarvil kolegovi do plánu dovolených na pondělí a úterý dvě modrá okénka. „Eště někdo? Nikdo? Fajn.“ Spočítal přítomné, připočetl jména ze sešitu, vyšel mu výsledek shodný s celkovým stavem mužstva na oddělení vražd, to znamená, že na nikoho nezapomněli.

„Eště já...“ nesměle se ozval Chosé.

„Co já?“

„Taky dva dny mimo pořadí,“ navrhl nesměle.

„Proč?“

„Taky mi špatně srůstá...“

„Sklapni! Byl si na dovolený v červenci, teď budeš pěkně zařezávat!“

„Ale šéfe, mně celou dovolenou lilo a teď je venku třicet tři stupňů!“

„A můžu ti eště přitopit, jestli nepřestaneš s debilníma nápadaťma! Má eště někdo chuť nasrat šéfa hned na úvod tejdne?“

Nepřihlásil se nikdo.

„Výborně, pokračujeme! Dneska v zasedačce začíná školení o asertivitě. Pro ty, co ke každému cizímu slovu potřebujou slovník, jednoduchý vysvětlení – naučej vás tam, jak se chovat k lidem, ke kolegům, k nadřízencejm, k manželkám... to už sem vlastně říkal. Ehm,“ Mayor si odkašlal, promnul si bradu, neklamný znak, že bude následovat sebekritika. „Já vim, měl sem vám to oznámit dřív, abyste si mohli zařídít práci, ale přípis z ministerstva přišel až v pátek a já sem před padla zapomněl, moje chyba. Doufám, že to i tak zvládneme. Z každého oddělení má jít maximálně osm lidí, víc v jeden den uvolnit nemůžeme, abychom zůstali bojeschopný. Školení bude trvat do středy, aby se všichni vystřídali. Dneska začíná kancelář sto čtyřicet jedna a ze sto čtyřicet dvojky Petra a Filip.“

„Šani, neblázni, to se máme v tropickejch vedrech celej den pařit v zasedačce?“ ohradil se Burger.

„Rozkaz je rozkaz.“

„Proč nemůžou organizovat přednášky v prosinci, když je venku břečka?“

„O tom já nerozhoduju.“

„Šani, nestačilo by, že se jenom zapíšeme? Řekni jim, že máme neodkladnou práci.“

„A máte? Máte na dnešek nějaký řízení?“

„Ne, ale...“

„Tak vztyk a odchod do zasedačky, s prezenčkou si to vyřídíte s lektorem, ale jelikož to organizuje přímo ministerstvo, tak pochybuju...“ raději nedomluvil, aby je zbytečně nestresoval.